

Vleermuizen in de praktijk van de dierplaagbestrijder

Summary

Complaints about hindrance by bats are often passed on to our department by other authorities. This is not correct since bats are no vermin in The Netherlands, but animals protected by law. A special branch of the Ministry of Agriculture, Nature and Fishery is responsible for the enforcement of this law for Nature Management.

Ongewone vondsten keutels

Gemeenten en mogelijk ook bedrijven krijgen regelmatig meldingen van bewoners over de hinder die zij ondervinden, veroorzaakt door vleermuizen, die ons als insektenetende zoogdieren uiteraard sympathiek zijn. Het verhaal gaat dan meestal over in gebouwen voorkomende soorten. Een aantal vleermuissoorten, onder andere de dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) hebben hun kraamkamers vaak in de spouwmuur van een woning of een ander gebouw. Dit zijn "zomerkwartiertjes". In waterrijke gebieden gaat dat ook op voor de meervleermuis (*Myotis dasycneme*) die veelal onder dakpannen huist. De aanwezigheid van vleermuizen is vast te stellen aan de hand van de op muizekeutels lijkende uitwerpselen. Ze worden doorgaans onder de uitvliegopeningen gevonden. Soms blijven de gedropte uitwerpselen haken aan de stenen van de buitenmuur. Deze vindplaats moet elke bestrijdingstechnicus op de gedachte brengen dat hij niet met "gewone" muizen te maken heeft.

Vleermuiswijfjes maken gebruik van een zogenaamde kraamkamer. In het voorjaar zoeken de bevruchte wijfjes van een vleermuissoort gezamenlijk een verblijfplaats op zoals

een groef, een holle boom of een andere beschermde holte, bijv. in een spouw waar zij in juni hun jongen krijgen. Een wijfje krijgt één keer per jaar één of twee jongen. Van sommige soorten, onder andere de meervleermuis, is bekend dat de wijfjes een door hen bewoonde plaats verlaten om, midden in het seizoen, een andere verblijfplaats op te zoeken. Verblijfplaatsen, in casu kraamkamers, hoeven dus niet permanent bewoond te zijn.

De mannelijke vleermuizen leven solitair. In de paartijd, medio augustus, worden de wijfjes via contactroepjes op de aanwezigheid van een mannetje geattendeerd. De paring vindt dus in de zomer plaats. Omdat vleermuizen een winterslaap kennen, komt de vrucht niet eerder dan het volgende voorjaar tot ontwikkeling. De feitelijke draagtijd bedraagt twee tot drie maanden.

In een woning wordt de "hinder", die overigens zeer gering is, veroorzaakt door de in de avondschemering uitvliegende en in de ochtendschemering invliegende wijfjes en hun jongen. Kraamkamers kunnen een verschillend aantal wijfjes en jongen herbergen. Zo telde ik van de dwergvleermuis kolonies van 12 tot 36 uitvliegende exemplaren, van de laatvlieger 38 en van de meervleermuis in twee kolonies respectievelijk 27 en 263 exemplaren. De hinder die men ondervindt bestaat uit verstoring van de slaap door het gekrabbel van onbekende herkomst. Dit wordt veroorzaakt door de pootjes op de baksteen van de spouw en eventueel het piepen van de jongen. Vleermuizen zijn zo klein, dat de door hen geproduceerde geluiden erg zwak zijn. Als de uitvliegopening zich pal boven een raam bevindt, ontstaan urinesporen op de ruiten. De bevuilde ruiten moeten vaker dan

normaal worden schoongemaakt; dat wordt als een nadeel ervaren. Je kunt je als bewoner van een pand met "medebewoners" ergeren aan deze zaken of je kunt, de vleermuis als nuttige en beschermde diersoort erkennend, de overlast accepteren. Gelukkig gebeurt dat laatste, soms na enige uitleg, vaak.

Beschermd

Bij het nemen van maatregelen moet men altijd bedenken dat alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten bij wet (Natuurbeschermingswet 1974) volledige bescherming genieten. Weringsmaatregelen zijn vanwege het complexe karakter niet altijd uitvoerbaar. Als die mogelijkheden er wel zijn, dan kunnen ze pas worden uitgevoerd als men er zeker van is dat de kraamkolonie volledig

verlaten is. Dat zal in het algemeen in het najaar of de winter het geval zijn, als de vleermuizen hun winterkwartieren hebben opgezocht. Gezien het nut van vleermuizen en de beschermde status van alle soorten verdient behoud van kraamkolonies echter sterk de voorkeur.

Natuurbeheer

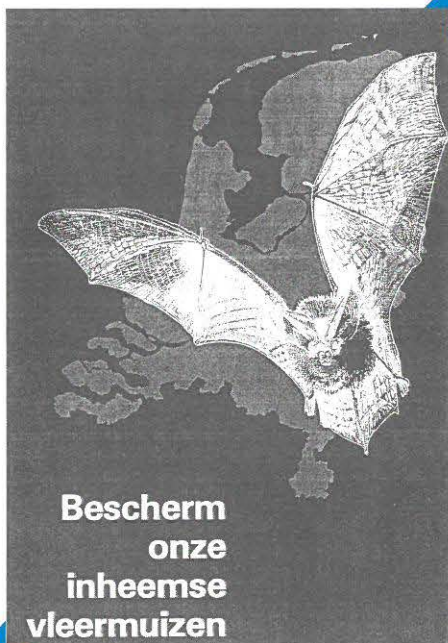
Regelmatig worden klachten over "hinder" door vleermuizen ten onrechte naar onze Afdeling doorverwezen. Uit het voorgaande mag blijken dat vleermuizen geen ongedierte zijn.

Door het plaatsen van vleermuiskasten kan men eventueel nadat bouwkundige weringsmaatregelen zijn genomen, terugkerende vleermuizen een schuilplaats bieden.

Door onze Afdeling wordt gemeenten en bedrijven geadviseerd om in voorkomende gevallen een beroep te doen op de expertise die aanwezig is bij de directie Natuur van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Het landelijk informatienummer van het IKC-Natuurbeheer is 0317-474800. U kunt vragen naar de heer P.C. Lina.

De Stichting Vleermuisbureau inventariseert en geeft adviezen voor beheer en inrichting van zowel stedelijke gebieden als buitenplaatsen, landinrichtingsprojecten en natuurgebieden. Het adres is Postbus 1901, 6700 AD Wageningen, tel.nr. 0317-474842.

A.D. Bode.

**Bescherm
onze
inheemse
vleermuizen**